

Institutul de Arheologie și Istoria Artei
str. M. Kogălniceanu, nr. 12-14
Cluj-Napoca, jud. Cluj

Muzeul Tarisznyás Márton
str. Rákóczi Ferenc, nr. 1
Gheorgheni, jud. Harghita

RAPORT DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ
SISTEMATICĂ

Gheorgheni (jud. Harghita)
Vama Pricke

Gheorgheni 2012

CUPRINS

I. FIȘĂ TEHNICĂ DE CERCETARE SISTEMATICĂ

II. RAPORT DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

II.1. Introducere

II.2. Cadrul fizico-geografic

II.3. Istoricul cercetării

II.4. Obiectivele cercetării

II.5. Scurtă descriere a metodologiei de cercetare

II.6. Prezentarea rezultatelor imediate ale cercetării

II.6.1. Stratigrafia generală a sectorului

II.6.2. Prezentarea principalelor descoperiri

II.6.3. Elemente de cronologie relativă și absolută

II.7. Concluzii

III. LISTA ILUSTRAȚIILOR DIN RAPORTUL DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

III.1. Lista ilustrațiilor grafice

III.2. Lista ilustrațiilor fotografice

IV. ILUSTRAȚIA RAPORTULUI DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

V. ANEXE

Anexa 1 - Copie după autorizația de săpătură

Anexa 2 – Documentația topografică

Anexa 3 – Documentația despre lucrările geofizice

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

COMPARTIMENTUL ARHEOLOGIE

Soseaua Kiseleff nr.30
011347 București
România

Tel./ Fax: + 40 1 224.44.21
Tel. + 40 1 223.31.57

FT-CS 3

FIȘĂ TEHNICĂ CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

1. Nr. Autorizației

58/2012

2. Finanțatorul cercetării arheologice

Consiliul Județean Harghita, Serviciul Public al Consiliului Județean Harghita de Protejare a Monumentelor, Muzeul Tarisznayás Márton, Gheorgheni și Fundația Pro Muzeum, Joseni

3. Valoare finanțare

10.000 RON

4. Codul RAN al sitului arheologic

83570.03

5. Denumirea sitului arheologic

Gheorgheni - Pricke

6. Județ

Harghita

7. Localitatea (oraș / sat, etc.)

Gheorgheni

8. Comuna

9. Punct

Pricke

10. Adresa

11. Perioada de desfășurare

16 iulie – 30 iulie 2012

12. Instituția organizatoare a cercetării arheologice

Muzeul Tarisznayás Márton Gheorgheni și Institutul de Arheologie și Istoria Artei Cluj-Napoca

13. Numele responsabilului științific

Florin Gogâltan

14. Scurtă descriere a situației arheologice

În toamna anului 2008 au fost efectuate măsurători topografice și documentate urmele a 13 clădiri (descriere de situație actuală, documentație fotografică) la vama Pricске. În 2009 au fost cercetate două clădiri vamale cu sobe și pardoseală din cărămizi (un depozit și o locuință). În cursul săpăturilor din campania 2010 au fost continuate cercetarea la clădirile săpate în campania anterioară și au fost deschise alte suprafețe pe încă două clădiri vamale. În vara anului 2011 au fost terminate și continuate cercetarea clădirilor începute în campaniile anterioare. În campania din anul 2012 a fost săpat integral o clădire și parțial o altă clădire cercetate în anii trecuți.

15. Descriere tehnică (nr. secțiuni, suprafețe etc)

În cursul cercetărilor din campania 2012 au fost săpate patru suprafețe. **Suprafața cercetată (m²)**

183,07 m²

16. Instituția deținătoare a arhivei

Muzeul Tarisznýás Márton Gheorgheni

Confirm exactitatea informațiilor de mai sus. Orice informație falsă este sancționabilă conform legilor penale în vigoare.

Data completării,
02.02.2012

Semnătură arheolog

II. RAPORT DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

II. 1. Introducere

Pricske este vârful cel mai înalt al Munților Giurgiului (1545 m) de unde se poate controla foarte ușor spre sud întreaga zonă a depresiunii Gheorgheni iar spre nord-est până spre Ceahlău. Datorită poziției sale strategice, situat la intersecția drumurilor comerciale care legau Moldova cu depresiunea Giurgiului și de aici mai departe cu restul Transilvaniei, locul a fost propice pentru amplasarea unui punct vamal.

Vama de la Pricske apare în izvoarele scrise în evul mediu târziu: un document din 14 decembrie 1606 pomenește existența a trei vămi în Munții Ciucului și a Giurgiului. În acest document se menționează că veniturile vamale trebuiau colectate pentru principe, iar în fruntea conducerii vamei este necesar să fie puși oameni de încredere¹. Un an mai târziu, la 14 iulie 1607, Sigismund Rakóczi, principele Transilvaniei emite la Cluj un document referitor la acordarea privilegiului de a ține la Gheorgheni două târguri anuale în zilele de Vitus și Luca, unde pot fi desfăcute mărfuri de orice natură vor fi ele². Pentru meritele sale deosebite principele Gabriel Bethlen îi acordă în 1614 nobilului Ștefan Lázár din Lăzarea, pe lângă titlul de jude regal al Scaunului Gheorgheni, și dreptul de percepere a taxei vamale de la Pricske. În 1630, după reglementările ședințelor comitatelor din Transilvania, reiese că negustorii armeanii folosesc pentru comerț unele drumuri și cărări interzise, precum cele din Munții Făgărașului, ale Ciucului și ale Giurgiului³. Vama din Munții Giurgiului apare din nou în izvoarele din epoca principatului pe vremea lui Mihai Apafi. La 1678 principele sfătuiește folosirea drumului de la Pricske spre Moldova pentru comerțul cu animale⁴, iar în 1679 Apafi dă în amanet pentru 1.000 de forinți veniturile vamei lui Cristina Keresztúri văduva lui Ștefan Lázár⁵. După documentele menționate mai sus avem certitudinea că vama a funcționat deja în evul mediu târziu, dar dezvoltarea sistemului de fortificare și a clădirilor vamale are loc numai după venirea în 1693 a austrieilor în scaunul Gheorgheni. Probabil și înaintea menționării documentare a vamei de aici a funcționat în acest loc un vad obligatoriu de trecere, fapt dovedit de paloșul (sec. XII-XIV) găsit în împrejurimi.⁶

¹ *Történelmi Tár*, Budapest, 1878-1911, v. 8. bl. 2., p. 307-308.

² Documentul original a dispărut. O copie de la data de 10 mai 1852 se păstrează la Arhivele Naționale – filiala Miercurea Ciuc. F 1. nr. 2.

³ *Monumenta Comitalia Regni Transylvaniae (1630-1636)*, IX., Budapest, 1885, p. 104.

⁴ Arhivele Naționale – filiala Cluj-Napoca, F 384, nr. 46, p. 7.

⁵ Arhivele Naționale – filiala Cluj-Napoca, F 384, nr. 47, p. 44-47.

⁶ Nu știm exact dacă paloșul provine din împrejurimile vamei, dar după descrierea lui Tarisznyás Márton, Török József ar fi găsit la Pricske această armă în 1955. Tarisznyás Márton, *Gyergyó történeti néprajza*, Bukarest, 1982, p. 187.

Conform izvoarelor scrise, la începutul secolului al XVIII-lea, odată cu sosirea austriecilor în zonă sunt construite fortificația de pe vârful Pricske și vama din imediata apropiere. În 1700 sub conducerea generalului Leiningen s-a ridicat la „Pricske passus” o fortificație compusă dintr-un șanț și o palisadă. Documentul descrie detaliat că timp de opt săptămâni au lucrat acolo 4.800 muncitori, șase pereche de boi cu doi rânđași, iar pentru ascuțirea uneltelor au fost angajați „48 de țigani” („48 bokor cigány”). Pentru ridicarea fortificației s-au folosit 1500 bucăți de scândură, 50 de căruțe de lut, acoperiș (țiglă) și fier (s-au cheltuit pentru țiglă și fier 16 fl.)⁷. Începând cu 1702 documentele vorbesc despre plângerea locuitorilor privind abuzurile săvârșite de către militarii din regimentele Steinvil și Rabutin, încartiruite în Gheorgheni și la vamă⁸. Între 8 septembrie – 27 octombrie 1759 a fost emis un ordin gubernial prin care frontiera cu Muntenia și Moldova se pune sub comanda permanentă a unui ofițer. Totodată se dădea ordinul de a se reface drumurile stricate de la vama Pricske spre Moldova, introducerea pașapoartelor și oprirea furturilor și combaterea pătrunderii în țară a bolilor contagioase⁹. Despre viața vamei de la Pricske nu am găsit deocamdată alte informații. Ultima dată vama apară pe prima ridicare topografică făcută de austrieci între anii 1763-1785.

Cu mare probabilitate, odată cu noua organizare a graniței, vama de la Pricske a fost mutată treptat la Tulgheș. Acest fapt este dovedit de contractul încheiat în 1809-1812 de către comunitățile din Gheorgheni, Valea Strâmbă și Chileni și comerciantul armean Bogdan Ștefan din Gheorgheni pentru construirea unei crâșme și a unui grajd lângă stația de carantină de la Tulgheș¹⁰. Mutarea definitivă a vamei Pricske la Tulgheș, conform documentelor scrise, a avut loc în 1827. În document este menționat faptul că teritoriul unde se află vama de la Tulgheș a fost dat în arendă pentru contumație de către localităților Gheorgheni, Valea Strâmbă și Chileni începând din 1810¹¹.

Clădirile vamale (aproximativ 13-15 clădiri) au fost construite cu piatra scoasă și din șanțul fortificației de pe vârful Pricske.

II.2. Cadrul fizico-geografic

Vama Pricske se află amplasată în partea nordică a orașului Gheorgheni (aprox. 12 km distanță de oraș), la o altitudine de 1450 m. Coordonatele GPS sunt: N: 46,482030°; E:

⁷ *Székely Oklevéltár*, (ediția veche), VII., 1696-1750, Kolozsvár, 1898, p. 108.

⁸ Arhivele Naționale – filiala Miercurea Ciuc. F 26. nr. 1.; *Székely Oklevéltár*, (ediția veche), VII., 1696-1750, Kolozsvár, 1898, p. 109-110, 114, 116.

⁹ Arhivele Naționale – filiala Miercurea Ciuc. F 26. nr. 48.

¹⁰ Arhivele Naționale – filiala Miercurea Ciuc. F 1. nr. 38.

¹¹ Arhivele Naționale – filiala Miercurea Ciuc. F 26. nr. 435.

25,365430°. Cele mai importante cursuri de apă din apropiere sunt pâraul Belchiei, Prișca și Ditrău.

II.3. Istoricul cercetării

În toamna anului 2008 au fost efectuate măsurători topografice¹² și documentate urmele a 13 clădiri (descriere de situație actuală, documentație fotografică) la vama Pricske. Cu această ocazie am efectuat o periegheză în zonă și am găsit fragmente ceramice și cahle aparținând sec. al XVIII-lea.

În 2009 au fost cercetate primele două clădiri vamale: un depozit și o locuință. Prima clădire a fost surprinsă în secțiunile 1 și 2. Zidul acestei amenajări a fost clădit din pietre mai plate, ceea ce sugerează faptul că zidul de elevație a fost făcut din bârne de lemn. Dimensiunea interioară a încăperii este de 5,70 x 4,60 m. Încăperea respectivă a funcționat cu siguranță ca șopron sau remiză, ceea ce explică lipsa zidului pe partea de sud și a unui sistem de încălzire. Cealaltă clădire prezenta două încăpere și a fost cercetată prin secțiunea 5. Zidul de elevație a încăperilor a fost construit din blocuri mari de sienit amestecate cu bucăți de cărămidă, totul legat cu un mortar alb-cenușiu, amestecat cu pietriș și mică. În amândouă încăperile a fost găsit câte un cuptor. În încăperea estică nivelul de călcare a fost amenajat cu o pardoseală de lemn, iar în cea vestică din cărămidă.

În cursul săpăturilor din campania 2010, în afara zonei construcțiilor vamale, a fost vizată cercetarea gardului care presupunem că a înconjurat vama așa cum se vede din ridicarea topografică austriacă. Pe acest presupus gard a fost trasată secțiunea 9, care a dat rezultate negative. A fost începută cercetarea a încă două clădiri vamale în suprafețele 10 și 14. În suprafața 10 zidul clădirii a fost construit cu blocuri mari și medii de sienit, legate cu pământ galben amestecat cu pietriș și lucrat mai neglijent. Zidul de fundație sugerează faptul că elevația a fost făcută din bârne de lemn. În suprafața 14 au ieșit imediat la iveală zidurile de elevație ale unei clădiri cu două tracturi (două încăperi). Clădirea a avut același plan ca și clădirea cercetată anul trecut în suprafața 5 și 8. În fiecare încăpere a fost găsit câte un cuptor. În încăperea vestică nivelul de călcare a fost amenajat cu o pardoseală din lemn (s-au putut observa urmele a cinci grinzi transversale care susțineau podeaua din lemn), iar în cea de mijloc a fost realizat din cărămidă. Pietrele din zidul de elevație sudică au fost dislocate, alunecate spre sud, din cauza construcției unei anexe ridicate ulterior lângă peretele sudic (Z-5). Tot la zidul sudic al clădirii a fost anexat zidul de fundație a unei latrine, cu orientare sud-

¹² Ridicarea topografică a săpăturii a fost executată de firma Geoservice SRL., din Gheorgheni.

nord. Din groapa latrinei au ieșit la iveală semințe vegetale neidentificate încă, șase oale aproape întregi, trei flacoane și un pahar de sticlă întregibile.

În vara anului 2011 a fost terminată cercetarea clădirilor începute în campaniile anterioare. În suprafața 5 și 8 (obj. 2) a fost decopertată jumătate din clădirea vamală, permițând stabilirea dimensiunilor și obținându-se unele rezultate preliminare privind structura sa. Clădirea a avut o lungime de 15,2 m și o lățime de 6,6 m. Ea era alcătuită din trei tracturi (trei încăperi). Încăperea estică și vestică au avut aceleași dimensiuni interioare (5,60x5,20 m), iar cea din mijloc a fost de 5,40x2,90 m. În fiecare încăpere a fost contruită câte o sobă. În suprafața 14 și 15 (obj. 5; suprafața 14 a fost săpată în campania 2010) a fost cercetată o altă clădire vamală, care a avut același plan ca și clădirea decopertată în suprafețele 5 și 8. Diferența între această clădire și cea din suprafața 5 și 8 o reprezintă prezența unei clădiri anexe (Z-5) și a unei latrine ridicate ulterior pe fundația exterioară a zidului sudic (acestea au fost cercetate în campania 2010). Clădirea cercetată în suprafața 15 a avut o lungime de 15,4 m și o lățime de 6,3 m. Ea era alcătuită din trei tracturi (trei încăperi). Încăperea estică avea o dimensiune interioară de 5,60x5,40 m, camera din mijloc de 5,40x2,50 m, iar cea vestică de 5,40x5 m. În fiecare încăpere s-a surprins câte o fundație de sobă pentru încălzit. Sobe din încăperile estice și vestice erau anexate la zidul de elevație sudică și la zidul despărțitor între camere, iar soba din camera de mijloc era atașată numai la peretele sudic al clădirii. Zidul de elevație din apropierea sobelor, ca și în cazul suprafețelor 5 și 8, era construită din piatră și era mai gros având scopul de a susține hornul și de a împiedica astfel incendiarea clădirii.

II.4. Obiectivele cercetării

Obiectivul inițial al cercetării arheologice a fost dezvelirea zidurilor, clarificarea periodizării construcției vamale și realizarea unui plan general al vamei.

II.5. Metodologie

Pe teren se pot vedea și astăzi, destul de bine, urmele edificilor vamale construite din piatră. Din această cauză secțiunile au fost amplasate în funcție de dimensiunile clădirilor. Ca metodologie de cercetare arheologică fiecare clădire a fost împărțită în patru cadrane (suprafețe) fiind săpate numai părțile opuse. Între suprafețe am lăsați martori de 0,30 sau de 0,50 m.

În cursul săpăturilor din campania 2012 au fost deschise patru suprafețe.

S 7: 8,70x4,70 m

S 16: 9,70x5,70 m

S 17: 8,70x6,50 m

S 18: 8,20x2,70 m

Tabel model

<i>Tehnici și metode</i>	<i>DA/NU</i>	<i>Observații și rezultate relevante</i>
<i>Tehnici și metode non-distructive</i>		
<i>cercetare geofizică</i>	<i>Da</i>	<i>Vezi în anexă</i>
<i>cercetare prin teledetecție (Radar, GPR, fotografie satelitară etc)</i>	<i>Nu</i>	
<i>cercetare geochimică</i>	<i>Nu</i>	
<i>cercetare seismică</i>	<i>Nu</i>	
<i>perieghetă</i>	<i>Da</i>	
<i>studii de arhitectură a unor structuri constructive</i>	<i>Nu</i>	
<i>Metode distructive (cu un potențial distructiv variabil)</i>		
<i>carotarea geologică</i>	<i>Nu</i>	
<i>sondaje stratigrafice manuale</i>	<i>Nu</i>	
<i>secțiuni stratigrafice manuale</i>	<i>Da</i>	<i>4</i>
<i>foraje geologice mecanizate</i>	<i>Nu</i>	
<i>secțiuni stratigrafice mecanice</i>	<i>Nu</i>	
<i>colectarea artefactelor de pe suprafața solului</i>	<i>Nu</i>	

II. 6. Prezentarea rezultatelor imediate ale săpăturii

II.6.1. Stratigrafia generală a sectorului

Sub nivelul actual de vegetație au ieșit imediat la iveală zidurile de fundație pe alocuri și de elevație, iar între ele dărâmbătura acestora. Sub dărâmbătură, pe aproape toată suprafața secțiunilor, în afara zidurilor, exista un nivel compus dintr-un pământ de culoare cenușiu închis amestecat cu pietre. Sterilul din punct de vedere arheologic este reprezentat de un lut galben amestecat cu pietriș sau pământ maroniu închis, compact, amestecat cu pietriș.

II.6.2. Catalogul principalelor descoperiri și al elementelor de inventar

A). Descoperiri:

Ziduri:

Z-2: zid de fundație și de elevație (obj. 2 surprins și în secțiunea 5/2009, 7/2012 și 8/2011). Zidul de elevație a fost construit din blocuri mari de sienit și bucăți de cărămidă legate cu mortar alb-cenușiu amestecat cu pietriș și mică. Grosimea zidurilor este diferită: zidul despărțitor din apropierea sobei (surpris parțial în suprafața 7, iar o parte a fost cercetată în suprafața 5/2009 și 8/2011) a avut o grosime de 0,62-0,70 m, iar zidul sudic și vestic al clădirii de 0,42-0,48 m. După grosimea zidului se schimbă și adâncimea fundației: talpa fundației zidului de 0,62-0,70 m grosime ajunge până la adâncimea de 1,13 m, iar fundația zidului de 0,42-0,48 m grosime până la adâncimea de 0,63 m de la nivelul de călcare contemporan. La fundația zidului sudic în două locuri (dimensiunea amprente de lemn vertical: 6x6x40 cm) și la fundația vestică într-un loc (dimensiunea amprente de lemn vertical: 4,5x6x23 cm) am observat amprenta cofrajului din lemn vertical (numai la zidul de 0,42-0,48 m grosime am constatat acest fapt). Pietrele din zidul de elevație sudic sunt dislocate, alunecate spre sud, din cauza unei rădăcini. Zidurile despărțitoare dintre cele două încăperi au fost construite mai îngrijit cu pietre având suprafață plată spre exterior, spărturile din zid fiind umplute cu pietre de dimensiuni mici și cu bucăți de cărămidă. Zidurile au fost tencuite, în dărâmătură fiind găsite bucăți mari de tencuială.

Z-5: zidul de elevație și fundație a clădirii a fost construit din blocuri mari de sienit amestecate cu bucăți de cărămidă, legate cu un mortar alb-cenușiu, amestecat cu pietriș (obj. 5 surprins și în secțiunea 14/2010, 15/2011, 16/2012, 17/2012 și 18/2012). Grosimea zidurilor este diferită: zidul despărțitor, în apropierea sobei, a avut o grosime de 0,65-0,76 m (a fost surprins numai o porțiune de 1,3 m restul intrând sub murtorul sudic). Zidul despărțitor se îngustează spre nord ajungând la grosimea de 0,40 m. Zidul nordic și estic al clădirii are o grosime de 0,42-0,54 m. Zidul despărțitor dintre cele două încăperi a fost construit în mod îngrijit din pietre cu suprafață plată spre exterior, spărturile din zid fiind umplute cu pietre de dimensiuni mici și cu bucăți de cărămidă. Pe zidul despărțitor, pe partea estică, s-a păstrat și tencuiala cu trei sau patru straturi de vâruire albă. Pe partea nord-vestică a zidului despărțitor au fost surprinsă o nișă amenajată în zid în care s-au găsit urmele unei bârne (dimensiunile bârnei: 0,20x0,40 m) de lemn și oase de animale. Nișa cu bârna în interiorul ei făcea parte foarte probabil din sistemul de susținerea a ușii. De asemenea a fost observat pe zidul

despărțitor, la nord de nișă cu bârna, urmele pragului de 0,60 m lățime realizat din lemn. Acest fapt a fost constatat și în secțiunea 15/2011.

Z-6: zid de fundație cu orienare est-vest (obj. 5). În suprafața 14/2010 au fost surprins trei fundații din piatră, orientată sud-nord anexate ulterior la zidul sudic (Z-5) al clădirii. În campania 2012 am vrut să cunoaștem extinderea clădirii spre sud. Aatfel a fost decopertat zidul sudic al anexelor. El este realizat din blocuri mari și mijlocii de piatră amestecat cu cărămidă, fiind săpat în steril (pământ maroniu deschis amestecată cu pietriș) fără a se adăuga mortar. Nu am reușit să stabilim grosimea zidului, deoarece el a fost prins în profilul nordic al secțiunii și nu s-a putut separa de dărămătura clădirii. Talpa fundației ajunge până la adâncimea relativă de 0,45 m de la nivelul de călcare actual.

Z-7: zid de fundație surprins în S 16/2012 ce suprapune zidul nordic și vestic (Z 2) al clădirii obj. 5. Zidul a fost format dintr-un șir de pietre fără mortar. În partea estică și nici în S 14/2010 nu au fost surprinse urmele lui. Faptul că suprapune Z 2 iar între cele două ziduri (Z 7 și Z 2) am observat pământ, sugerează că Z 7 a fost construit după părăsirea vamei și după presupunerile noastre este fundația unei stâni ulterioare.

Cuptoare:

C-4: cuptor identificat în colțul sud-estic al încăperii din S 14/2010 (se află în încăperea vestică a obj. 5) și identificat aproape în întregime în S 16/2012 (o porțiune de 0,30 m nu a fost cercetată aflându-se sub matorul dintre S 14/2010 și S 16/2012). Cuptorul a fost construită lângă peretele sudic al clădirii și pe partea vestică a zidului despărțitor (Pl. 21/1-2). Baza cuptorului a fost realizată din pietre mari și din cărămidă, iar fundul cuptorului din cărămizi (dimensiunile cărămizilor: 25 x 17 x 4 cm). Zidul sudic al cuptorului a fost construit la exterior și interior din șiruri de cărămizi și mai apoi umplut, sub formă de emplecton, cu pietre legate cu un mortar galben-cenușiu, compact, amestecat cu pietriș (dimensiunile cărămizilor: 29 x 14 x 5 cm). Din zidul estic al cuptorului s-au mai păstrat cinci șiruri de cărămizi, înclinate spre vest, iar din peretele vestic s-a păstrat *in situ* numai o cărămidă. Peretele exterior și interior este lucrat îngrijit, pe partea estică, vestică și sudică observându-se și urme de tencuială cu vâruială arsă, fapt ce sugerează că acest cuptor a fost o vatră deschisă. În partea nordică a cuptorului a fost depistată o suprafață interioară goală (părțile fiind tencuite și vărute), cu dimensiunile de 0,65x 0,40 m, adâncită în partea vestică cu 0,25 m.

Peretul exterior nordic al cuptorului a fost realizat din mai multe șiruri de cărămizi orientate est-vest (în partea vestică orientarea cărămizilor a fost spre sud-nord). Exteriorul cuptorului a fost tencuit și văruiat cu alb. Interiorul cuptorului a fost umplut cu o dărâmtură compusă din pământ de culoare maroniu deschis, cu pietre, bucăți de cărămizi, cu mortar și urme de arsură. În dărâmtura cuptorului s-au găsit fragmente de cahle și un capac de la un vas. Dimensiunile cuptorului sunt de 3,10 x 1,24 m. Adâncimea relativă a fundației cuptorului este 0,42 m de la nivelul de călcare actuală.

C-5: cuptor identificat parțial în S 14/2010 (obj. 5). Zidul estic al cuptorului a fost surprins în profilul vestic al S 15/2011, iar zidul nordic în profilul sudic al S 16/2012. Cuptorul identificat se află în încăperea din mijloc a clădirii, care foarte probabil a funcționat ca și ucătărie. A fost construit lângă peretele sudic al încăperii. În suprafețele deschise el a fost cercetat doar parțial, dar și așa am reușit să stabilim dimensiunile și funcționalitatea sa. Zidul cuptorului a fost construit din pietre amestecate cu cărămizi, totul legat cu mortar galben, compact, cu pigmenți de var și pietriș. Exteriorul peretelui vestic, nordic și estic a fost văruiat (s-a constatat numai un strat de văruială). Cuptorul a fost construit pe zidul sudic al clădirii, probabil într-o fază mai târzie de funcționare a sa, deoarece între zidul acesteia și sobă s-a păstrat în întregime o tencuială grosă de 4 cm. Dimensiunea cuptorului: lungimea este de 1,74 m, iar lățimea sa de 1,30 m.

C-7: a fost construit în colțul sud-vestic al încăperii lângă peretele despărțitor, pe partea estică (S 17/2012, obj. 5). În suprafața deschisă a fost cercetat o mică parte, mare sa parte fiind surprinsă în S 15/2011. Fundația cuptorului a fost construită din pietre amestecate cu bucăți de cărămizi, legate cu un mortar alb, compact, amestecat cu pigmenți de var și pietriș. Exteriorul peretelui nordic a fost văruiat (s-a constatat numai un strat de văruială). Cuptorul a fost construit pe zidul despărțitor al clădirii, probabil într-o fază mai târzie de funcționare a sa, deoarece între zid și sobă s-a păstrat tencuiala. Lungimea zidului estic al cuptorului dezvelit în secțiune este de aprox. 2,24x1,27 m.

C-8: cuptor identificat și cercetat aproape în întregime (se află în încăperea vestică a obj. 2) în colțul sud-estic al încăperii din S 7/2012. Cuptorul a fost construită lângă peretele sudic al clădirii pe partea vestică a zidului despărțitor. Fundația cuporului a fost realizată din mai

multe șiruri de cărămizi, legate cu un mortar galben, compact amestecat cu pietriș. Exteriorul cuptorului (în partea vestică am observat urme de tencuială care au căzut la curățare) a fost tencuit și văruiț cu alb. Interiorul cuptorului a fost umplut cu o dărâmatură compusă din pământ de culoare maroniu deschis, amestecată cu pietre, bucăți de cărămizi, mortar și urme de arsură. În dărâmătura cuptorului s-au găsit fragmente de cahle de teracotă și plăci din lut din interiorul sobei. Dimensiunile cuptorului sunt de 2,20 x 1,20 m. Înălțimea fundației cuptorului este 0,50 m de la bârnele travesale care susțineau podeaua din lemn.

B). Elementele de inventar

- 1). mărgele din sticlă: în stare de conservare bună; epoca modernă (proveniența: obj. 2, secțiunea 7/ din interiorul clădirii) (Pl. 17/1)
- 2). mâner din os: în stare de conservare bună; epoca modernă (proveniența: obj. 2, secțiunea 7/ sub nivelul de vegetație) (Pl. 17/3)
- 3). plachiu de cizmă: în stare de conservare bună; epoca modernă (proveniența: obj. 5, secțiunea 18/ sub nivelul vegetal) (Pl. 17/4)
- 4). cremene de pușcă: epoca modernă (proveniența: obj. 5, secțiunea 16/ sub nivelul vegetal) (Pl. 17/5)
- 5). nasture din cupru: în stare de conservare mai slabă; epoca modernă (proveniența: obj. 2, secțiunea 7/ sub nivelul de vegetație) (Pl. 17/6-7)
- 6). monedă ale lui Maria-Tereza din 1781: în stare de conservare mai slabă; epoca modernă (proveniența: obj. 2, secțiunea 16/lângă bârne travesale care ținea podea din lemn) (Pl. 17/8)
- 7). degetar: în stare de conservare bună; epoca modernă (proveniența: obj. 2, secțiunea 7/ sub nivelul de vegetație) (Pl. 17/9)
- 8). Vârf de săgeată din fier: în stare de conservare bună; epoca medievală târzie (proveniența: obj. 5, secțiunea 16) (Pl. 17/10)

II.7. Concluzii

Conform izvoarelor scrise vama de Pricske a funcționat deja în evul mediu târziu, dar dezvoltarea sistemului de fortificare și construirea clădirilor vamale are loc numai după venirea austriecilor în scaunul Gheorgheni (1693). Cu mare probabilitate, odată cu

reorganizarea graniței la începutul sec. al XIX-lea, vama de la Pricske a fost mutată treptat la Tulgheș. Mutarea vamei Pricske la Tulgheș, conform documentelor scrise, a avut loc în 1827.

În 2009 au fost cercetate resturile a două clădiri vamale (un depozit și o locuință). În cursul săpăturilor din campania 2010-2011 au fost continuate cercetarea clădirilor și deschise alte suprafețe pentru încă două clădiri vamale.

În vara anului 2012 a fost terminată cercetarea clădirilor începute în campaniile anterioare. În suprafața 5/2009, 7/2012 și 8/2011 (obj. 2) a fost decopertată o mare parte din clădirea vamală, permițând stabilirea dimensiunilor său și obținerea unor rezultate preliminare privind structura sa. Clădirea a avut o lungime de 15,2 m și o lățime de 6,6 m. Era alcătuită din trei tracturi (trei încăperi). Încăperea estică și vestică au avut aceleași dimensiuni interioare (5,60x5,20 m), iar cea din mijloc foarte probabil bucătăria, a fost de 5,40x2,90 m. În partea vestică (în colțul sud-vestic al clădirii am cercetat o groapă de par întărită cu pietre - S 7/2012) și probabil în cea nordică a fost amenajat câte un târnaț. Accesul în clădire a fost în partea nordică prin încăperea din mijloc, prin bucătărie (în cazul S 16/2012 am surprins urmele treptelor realizate din piatră), de unde se făcea accesul în camerele laterale.

Zidul de elevație a fost construit din blocuri mari de sienit și bucăți de cărămidă legate cu mortar alb-cenușiu amestecat cu pietriș și mică. Grosimea zidurilor este diferită: zidul despărțitor din apropierea sobei (numai o parte a fost surprins în suprafața 7, o parte din zid a fost cercetat în suprafața 5/2009 și 8/2011) a avut o grosime de 0,62-0,70 m, iar zidul sudic și vestic al clădirii de 0,42-0,48 m. După grosimea zidului se schimbă și adâncimea fundației: talpa fundației zidului de 0,62-0,70 m grosime ajunge până la adâncimea de 1,13 m, iar fundația zidului de 0,42-0,48 m grosime până la adâncimea de 0,63 m de la nivelul de călcare contemporan. La fundația zidului sudic în două locuri (Pl. 19/2; dimensiunea amprente de lemn vertical: 6x6x40 cm) și la fundația vestică într-un loc (Pl. 19/1; dimensiunea amprente de lemn vertical: 4,5x6x23 cm) am observat amprenta cofrajului din lemn vertical (numai la zidul de 0,42-0,48 m grosime am constatat acest fapt). Pietrele din zidul de elevație sudic sunt dislocate, alunecate spre sud, din cauza unei rădăcini. Zidurile despărțitoare dintre cele două încăperi au fost construite mai îngrijit din pietre cu suprafață plată spre exterior, spărturile din zid fiind umplute cu pietre de dimensiuni mici și cu bucăți de cărămidă. Zidul de elevație din apropierea sobelor a fost construit din piatră, fiind mai gros deoarece susținea hornul și împiedica astfel incendierea clădirii. Restul elevațiilor a fost foarte probabil din bârne de lemn, numai fundația fiind realizată din piatră. Zidurile de elevație au fost tencuite, în dărâmătură fiind găsite bucăți mari de tencuială.

În fiecare încăpere a fost construită câte o sobă sau un cuptor. Soba din încăperea estică și cuptorul din încăperea de mijloc au fost cercetate în S 5/2009, iar soba din încăperea vestică în S 7/2012. Soba a fost construită lângă peretele sudic al clădirii și pe partea vestică a zidului despărțitor (Pl. 18/7-8). Fundația cuporului a fost realizată din mai multe șiruri de cărămizi, legate cu un mortar galben, compact amestecat cu pietriș. Exteriorul cuptorului (în partea vestică am observat urme de tencuială care au căzut la curățarea cuptorului) a fost tencuit și văruiat cu alb. Interiorul cuptorului a fost umplut cu o dărâmatură compusă din pământ de culoare maroniu deschis, amestecat cu pietre, bucăți de cărămizi, cu mortar și urme de arsură. În dărâmătura cuptorului s-au găsit fragmente de cabluri și plăci din lut din structura sobei. Dimensiunile cuptorului sunt de 2,20 x 1,20 m. Înălțimea fundației cuptorului este 0,50 m de la bârnelor traversale care susțineau podeaua din lemn.

Avem puține informații despre amenajarea interioară a încăperilor. În camera de mijloc, în bucătărie, a fost surprinsă o pardoseală din cărămidă, iar în încăperile vestică și estică pardoseala din lemn (numai în S 7/2012 au fost surprinse urmele bârnelor traversale de sub podea de lemn). În colțul nord-estic al încăperii vestice a fost săpat, sub nivelul de călcare contemporană (-0,97 m), o magazie de provizii, un fel de "pivniță", partulateră (1,60x2 m). Părțile laterale și fundul au fost amenajate cu scânduri orizontale iar la colțurile nord-vestice și cele sud-vestice cu bârne verticale. Pe fundul gropii, pe partea sa nordică, a fost așezată o piatră plată, cu scopul de a susține scara pe care se cobora în "pivniță".

În S 14/2010, 15/2011, 16/2012, 17/2012 și 18/2012 (obj. 5) a fost cercetată integral o altă clădire vama (Pl. 2, 20/1-3), care a avut același plan ca și clădirea decopertată în suprafețele 5/2009, 7/2012 și 8/2011. Diferența între această clădire și cea din S 5, 7 și 8 o reprezintă prezența unei clădire anexe (Z-5) și a unei latrine ridicate ulterior pe fundația exterioară a zidului sudic (acestea au fost cercetate parțial în campania în 2010 și în 2012).

Clădirea cercetată în aceste suprafețe a avut o lungime de 15,4 m și o lățime de 6,3 m. Era alcătuită din trei tracturi (trei încăperi). Încăperea estică avea o dimensiune interioară de 5,60x5,40 m, camera din mijloc de 5,40x2,50 m, iar cea vestică de 5,40x5 m. În partea vestică (în colțul nord-vestic al clădirii, în S 16/2012, a fost identificată o groapă de par) și în cea nordică a fost amenajat câte un târnaț (Pl. 21/4). Accesul în clădire a fost în partea nordică prin încăperea din mijloc, unde au fost surprinse urmele treptelor realizată din piatră (Pl. 20/4), și de aici se avea acces în camerele laterale.

Zidul de elevație și fundația a clădirii a fost construit din blocuri mari de sienit amestecate cu bucăți de cărămidă, legate cu un mortar alb-cenușiu, amestecat cu pietriș (S

14/2010, 15/2011, 16/2012, 17/2012 și 18/2012). Grosimea zidurilor este diferită: zidul despărțitor, în apropierea sobei, a avut o grosime de 0,65-0,76 m (a fost surprins numai o porțiune de 1,3 m restul intrând sub matorul sudic). Zidul despărțitor spre nord se îngustează, ajungând la grosimea de 0,40 m. Zidul nordic și estic al clădirii au o grosime de 0,42-0,54 m. Zidul despărțitor dintre cele două încăperi a fost construit în mod îngrijit din pietre cu suprafață plată spre exterior, spărturile din zid fiind umplute cu pietre de dimensiuni mici și cu bucăți de cărămidă. Pe zidul despărțitor, pe partea estică s-a păstrat și tencuiala cu trei sau patru straturi de vâruire albă (Pl. 21/5-6). Pe partea nord-vestică a zidului despărțitor a fost surprinsă o nișă amenajată în zid în care s-au găsit urme ale unei bârne (dimensiunile bârnei: 0,20x0,40 m), oase de animale și coajă de ou (Pl. 20/7-8). Nișa cu bârna în interiorul ei făceau parte foarte probabil din sistemul de susținerea a ușii (o asemenea nișă cu oase de animale și urme de lemn a fost observată și pe celălalt zid despărțitor, în S 15/2011). De asemenea a fost identificat pe zidul despărțitor, la nord de nișă cu bârna, urmele pragului de 0,60 m lățime realizat din lemn (Pl. 20/7-8). Acest fapt a fost constatat și în secțiunea 15/2011.

În S 14/2010 au fost surprinse trei fundații din piatră (Z-6), orientate sud-nord anexate ulterior la zidul sudic (Z-5) al clădirii. În campania 2012, prin S18/2012, am vrut să stabilim extinderea clădirii spre sud. A fost decopertat zidul sudic al anexelor compus din blocuri mari și mijlocii de piatră amestecat cu cărămidă. Fundația a fost săpată în steril (pământ maroniu deschis amestecată cu pietriș) fără a se adăuga mortar. Nu am reușit să stabilim grosimea zidului, o mare parte fiind prins în profilul nordic al secțiunii și nu am putut să-l separăm de dărămătura clădirii (Pl. 22/6-7). Talpa fundației ajunge până la adâncimea relativă de 0,45 m de la nivelul de călcare actual. La colțul sudic al anexelor am identificat o bârnă de lemn orientată sud-nord, funcționalitatea sa fiind greu de precizat (Pl. 22/8).

O altă fundație de zid a fost decopertată în S 16/2012. Ea a suprapus zidul nordic și vestic (Z 2) al clădirii (Pl. 19/5-8). Zidul a fost realizat dintr-un șir de piatră fără mortar. În partea estică nu am prins urmele lui și nici în S 14/2010. Faptul că suprapune Z 2 și între cele două ziduri (Z 7 și Z 2) am observat pământ, sugerează că Z 7 a fost construit după părăsirea vamei și după presupunerile noastre este fundația unei stâni.

În fiecare încăpere s-a surprins câte o fundație de sobă pentru încălzit. Sobele din încăperile estice și vestice erau anexate la zidul de elevație sudică și la zidul despărțitor între camere, iar soba din camera de mijloc era atașată numai la peretele sudic al clădirii.

Cuptorul identificat (C-4, se află în încăperea vestică) în colțul sud-estic al încăperii din S 14/2010 și cercetat aproape în întregime în S 16/2012 (o porțiune de 0,30 m nu a fost

cercetat, aflându-se sub martorul dintre S 14/2010 și S 16/2012). Cuptorul a fost construită lângă peretele sudic al clădirii pe partea vestică a zidului despărțitor (Pl. 21/1-2). Baza cuptorului a fost realizată din pietre mari și din cărămidă, iar fundul cuptorului din cărămizi (dimensiunile cărămizilor: 25 x 17 x 4 cm). Zidul sudic al cuptorului a fost construit la exterior și interior din șiruri de cărămizi și mai apoi umplut, sub formă de emplecton, cu pietre legate cu un mortar galben-cenușiu, compact amestecat cu pietriș (dimensiunile cărămizilor: 29 x 14 x 5 cm). Din zidul estic al cuptorului s-au mai păstrat cinci șiruri de cărămizi, înclinate spre vest, iar din peretele vestic s-a păstrat *in situ* numai o cărămidă. Peretele exterior și interior este lucrat îngrijit, pe partea estică, vestică și sudică observându-se și urme de tencuială cu văruială arsă, fapt ce sugerează că acest cuptor a fost o vatră deschisă. În partea nordică a cuptorului a fost depistat o suprafață goală amenajată (părțile laterale ale gropii a fost tencuită și văruite), cu dimensiunea de 0,65x 0,40 m, adâncită în partea vestică cu 0,25 m. Peretele exterior nordic al cuptorului a fost compus din mai multe șiruri de cărămidă orientată est-vest (în partea vestică orientarea cărămizilor a fost spre sud-nord). Exteriorul cuptorului fiind tencuit și văruit cu alb. Interiorul cuptorului a fost umplut cu o dărâmtură compusă din pământ de culoare maroniu deschis, cu pietre, bucăți de cărămizi, cu mortar și urme de arsură. În dărâmtura cuptorului s-au găsit fragmente de cabluri și un capac de la un vas. Dimensiunile cuptorului sunt de 3,10 x 1,24 m. Adâncimea relativă a fundației cuptorului este 0,42 m de la nivelul de călcare actual.

Celălalt cuptor (C-5) a fost identificat parțial în S 14/2010. Zidul estic al cuptorului a fost surprins în profilul vestic al S 15/2011, iar zidul nordic în profilul sudic al S 16/2012. Cuptorul identificat se află în încăperea de mijloc a clădirii, care foarte probabil a funcționat ca bucătărie. El a fost construit lângă peretele sudic al încăperii. În suprafețele deschise a fost cercetat doar parțial, dar și așa am reușit să tragem concluziile esențiale privind dimensiunile și funcționalitatea sa. Zidul cuptorului a fost construită din pietre amestecate cu cărămizi, legate cu mortar galben, compact, cu pigmenți de var și pietriș. Exteriorul peretelui vestic, nordic și estic a fost văruit (s-a constatat numai un strat de văruială). Dimensiunea cuptorului: lungimea este de 1,74 m, lățimea sa de 1,30 m, iar din înălțime s-a păstrat 0,65 m de la nivelul de călcare contemporan.

Cuptorul din încăperea estică (C-7) a fost construit în colțul sud-vestic al încăperii lângă peretele despărțitor, pe partea estică (S 17/2012). În suprafața deschisă a fost cercetat o mică parte (Pl. 22/1-2), marea sa parte fiind surprins în S 15/2011. Fundația cuptorului a fost construită din pietre amestecate cu bucăți de cărămizi, legate cu un mortar alb, compact,

amestecat cu pigmenți de var și pietriș. Exteriorul peretelui nordic a fost văruiat (s-a constatat numai un strat de văruială). Lungimea zidului estic al cuptorului dezvelit în ambele secțiuni (S 15/2011 și S 17/2012) este de aprox. 2,24x1,27 m.

Zidul de elevație din apropierea sobelor, surprins și în suprafețele 5/2009, 7/2012 și 8/2011, a fost construit din piatră și era mai gros pentru a susține hornul și a împiedica incendierea clădirii.

Și în acest caz avem puține informații privind amenajarea interioară a încăperilor. În camerele estice și vestice nivelul de călcare au fost o pardoseală din scânduri. S-au putut observa urmele a cinci grinzi transversale în încăperea vestică și șase în cea estică, care susțineau podeaua din lemn. În încăperea vestică (S 16/2012), lângă bârnele transversale care țineau podeaua din lemn, au fost găsit o monedă din 1781, probabil căzută între crăpăturile podelei (Pl. 17/8, 11). Pe toată suprafața interioară a încăperii din mijloc a fost pusă o pardoseală din cărămidă. Cărămizile sunt foarte uzate sau sparte iar în partea nordică a camerei lipsește pardoseala (Pl. 20/5-6).

Sub nivelul humusului actual, în dărămătura clădirii, a sobelor și lângă clădiri pe nivelul de călcare contemporan s-au găsit materiale arheologice într-o cantitate remarcabilă: degetar, nasture, cuie forjate, cahle, farfurii, oale, ulcioare, câni, pipe etc. (vezi ilustrația raportului Pl. 10-17).

În urma cercetărilor arheologice sistematice desfășurate între 2009-2012, s-a putut demonstra că vama Pricske s-a bucurat de maxima sa perioadă de înflorire și dezvoltare în a doua parte a sec. al XVIII-lea. Totodată săpătura a dovedit că avem de a face cu un sistem destul de complex de construcții (elemente de fortificare, depozite, barăci pentru personalul vamei, o clădire a comandamentului etc.) atât de necesare pentru desfășurarea în bune condiții a activităților vamale.

Data

04. 02. 2013.

III. LISTA ILUSTRAȚIILOR

III.1. Lista ilustrației grafice

Planșa 1. Gheorgheni. Vama Pricke: Planul general al secțiunii 5, 7 și 8.

Planșa 2. Gheorgheni. Vama Pricke: Planul general al secțiunii 14, 15, 16, 17 și 18.

Planșa 3. Gheorgheni. Vama Pricke: Planul general al secțiunii 16.

Planșa 4. Gheorgheni. Vama Pricke: Planul general al săpăturii (2009-2012)

Planșa 5. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Profilul nordic al secțiunii 7; 2. Profilul vestic al secțiunii 7; 3. Profilul estic al secțiunii 7.

Planșa 6. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Profilul vestic al secțiunii 16; 2. Profilul nordic al secțiunii 16; 3. Profilul sudic al secțiunii 16.

Planșa 7. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Profilul estic al secțiunii 16; 2. Profilul vestic al secțiunii 17.

Planșa 8. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Profilul sudic al secțiunii 17; 2. Profilul nordic al secțiunii 17.

Planșa 9. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Profilul estic al secțiunii 18; 2. Profilul sudic al secțiunii 18; 2. Profilul nordic al secțiunii 18.

III.2 Lista ilustrației fotografice

Planșa 10. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Fragment de capac (S 7); 2, 3, 5, 6. Fragmente de porțelan (S 16); 4, 7. Ulcior (S 7); 8-10. Oale (S 7).

Planșa 11. Gheorgheni. Vama Pricke: 1-5. Oale (S 7); 6-7. Ulcior (S 7).

Planșa 12. Gheorgheni. Vama Pricke: 1, 3-5. Tigaie cu toartă și picior (S 7); 2, 4. Ulcior (S 7).

Planșa 13. Gheorgheni. Vama Pricke: 1-5. Pipe (S 16); 6-8. Castron (S 7); 9. Farfurie (S 7).

Planșa 14. Gheorgheni. Vama Pricke: 1-3. Cahle (S 7).

Planșa 15. Gheorgheni. Vama Pricke: 1-3. Cahle (S 7, 16)

Planșa 16. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Fragmente de coronament de sobă (S 18); 2-6. Fragmente de cahle (S 7, 16).

Planșa 17. Gheorgheni. Vama Pricke: 1. Mărgelile din sticlă (S 7); 2. Sârmă din bronz (S 16); 3. Măner din os (S 7); 4. Plachiu de cizmă (S 18); 5. Cremene de pușcă (S 16);

6-7. Nasture (S 7); 8. Monedă (S 16); 9. Degetar (S 7); 10. Vârf de săgeată (S 16); 11. Moneda *in situ* (S 16).

Planșa 18. Gheorgheni. Vama Pricke: Suprafața 7. 1. Dărămătura zidului. Vedere dinspre vest; 2. Dărămătura zidului. Vedere dinspre sud; 3. Vedere dinspre sud; 4. Vedere dinspre nord; 5. Vedere dinspre vest; 6. Groapă de par; 7. Cuptor. Vedere dinspre nord; 8. Cuptor. Vedere dinspre vest.

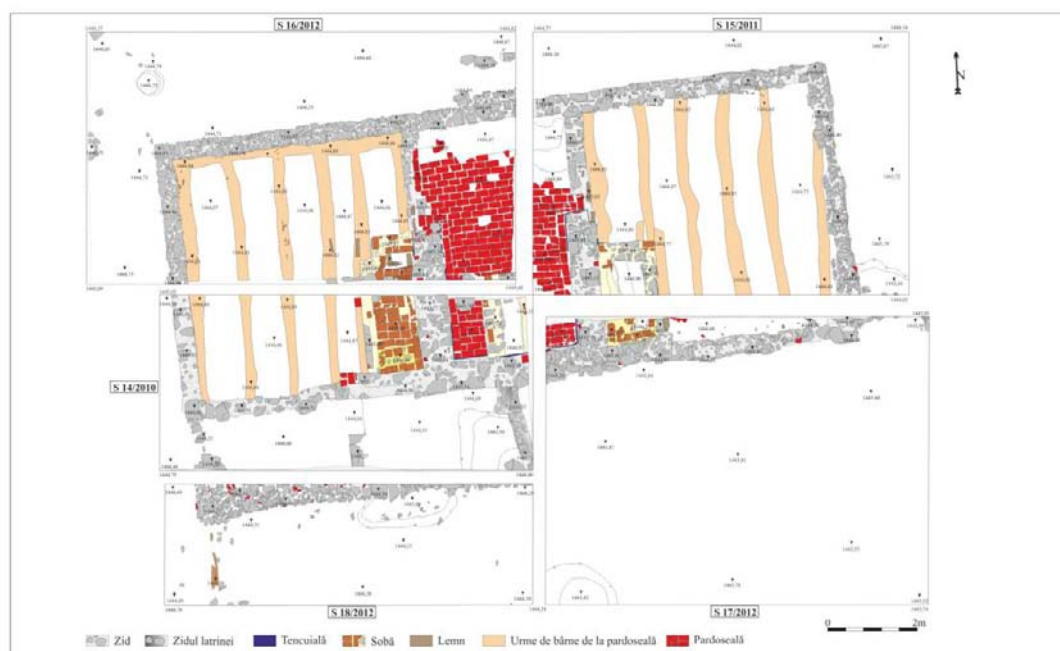
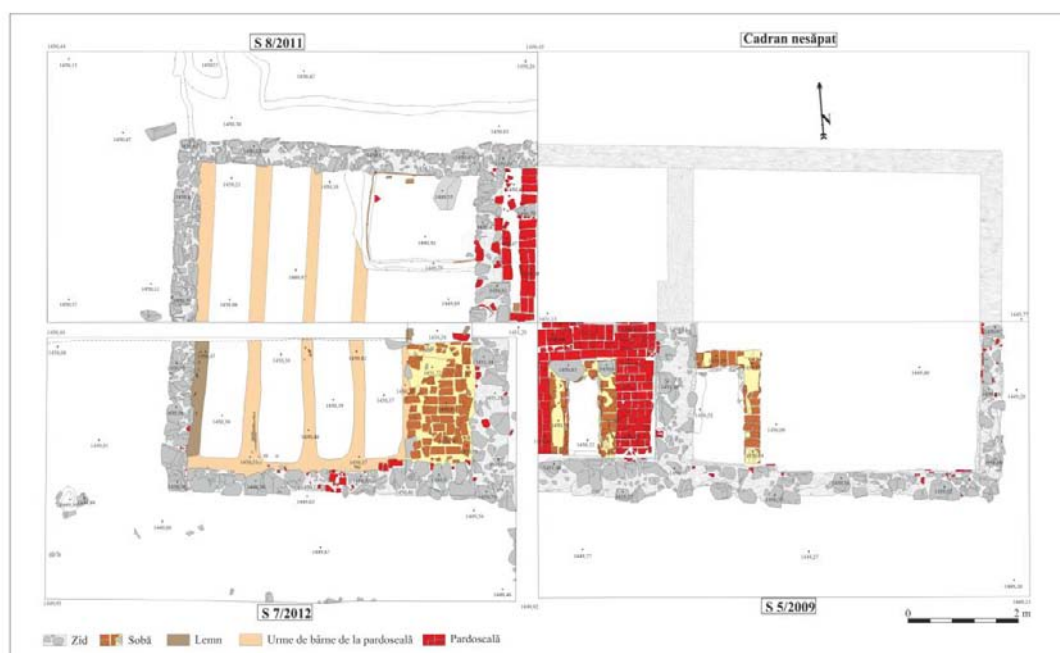
Planșa 19. Gheorgheni. Vama Pricke: Suprafața 7. 1-2. Urme ale cofrajului de lemn de la fundația clădirii; 3. Urme de lemn de sub podeaua; Suprafața 16. 4. Dărămătura zidului. Vedere dinspre vest; 5-8. Zid din piatră fără mortar suprapus pe zidul nordic și vestic al clădirii. Vedere dinspre nord, est și sud.

Planșa 20. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 16. 1-3. Vedere dinspre nord, est și vest; 4. Pragul la intrarea în clădire; 5-6. Pardoseală din cărămidă. Vedere dinspre sud și nord; 7-8. Nișa cu bârna și urmele pragului din lemn. Vedere dinspre nord și vest.

Planșa 21. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 16. 1-2. Cuptor. Vedere dinspre nord și vest; 3. Urme de lemn pe zidul clădirii; 4. Groapă de par; 5-6. Tencuială pe partea estică a zidului despărțitor; Suprafața 17. 7-8. Dărămătura zidului. Vedere dinspre sud și est.

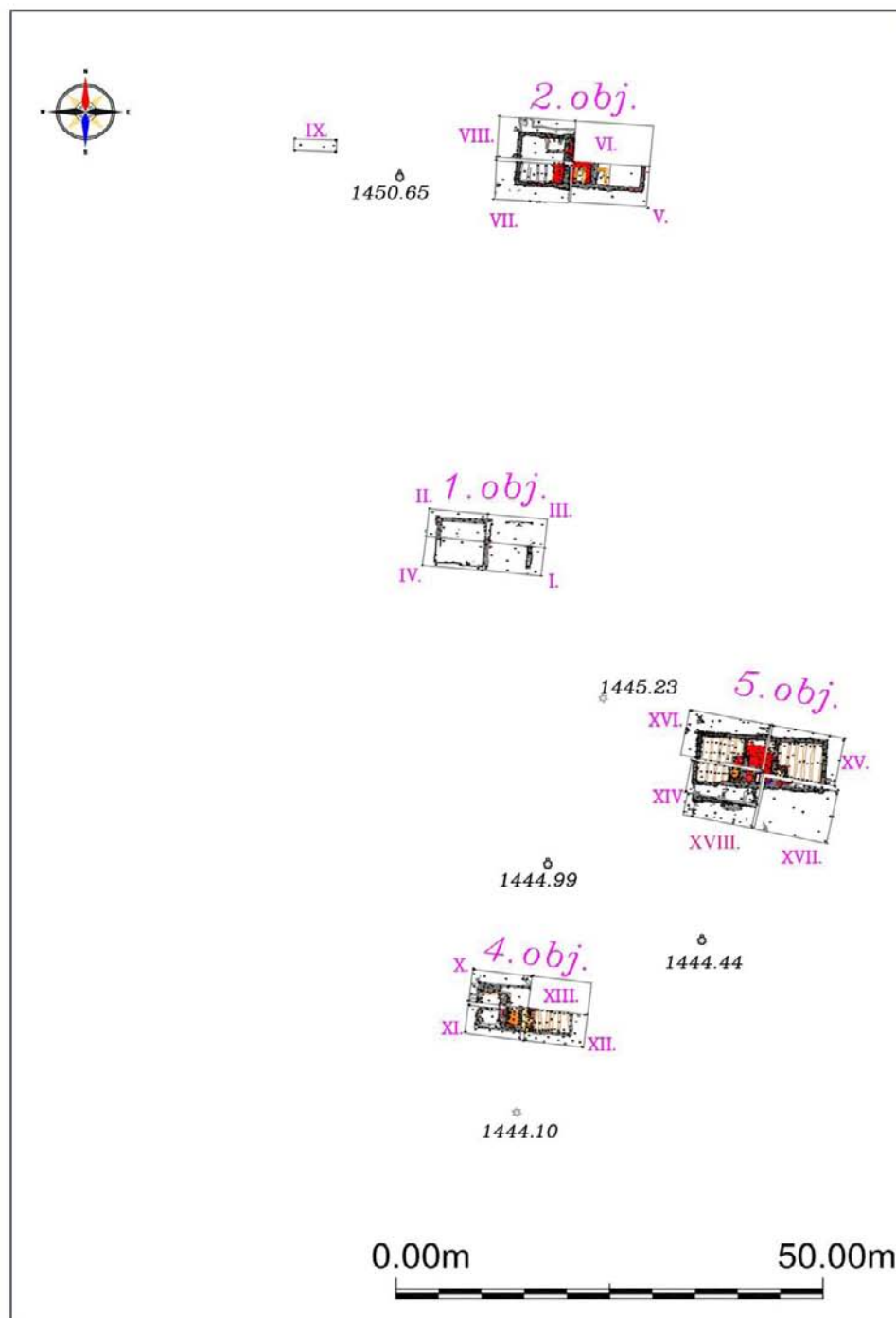
Planșa 22. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 17. 1-2. Cuptor. Vedere dinspre vest și est; 3-5. Vedere dinspre sud, est și vest; Suprafața 18. 6-7. Vedere dinspre sud și vest; 8. Urme de lemn.

IV. ILUSTRAȚIA RAPORTULUI DE CERCETARE ARHEOLOGICĂ SISTEMATICĂ

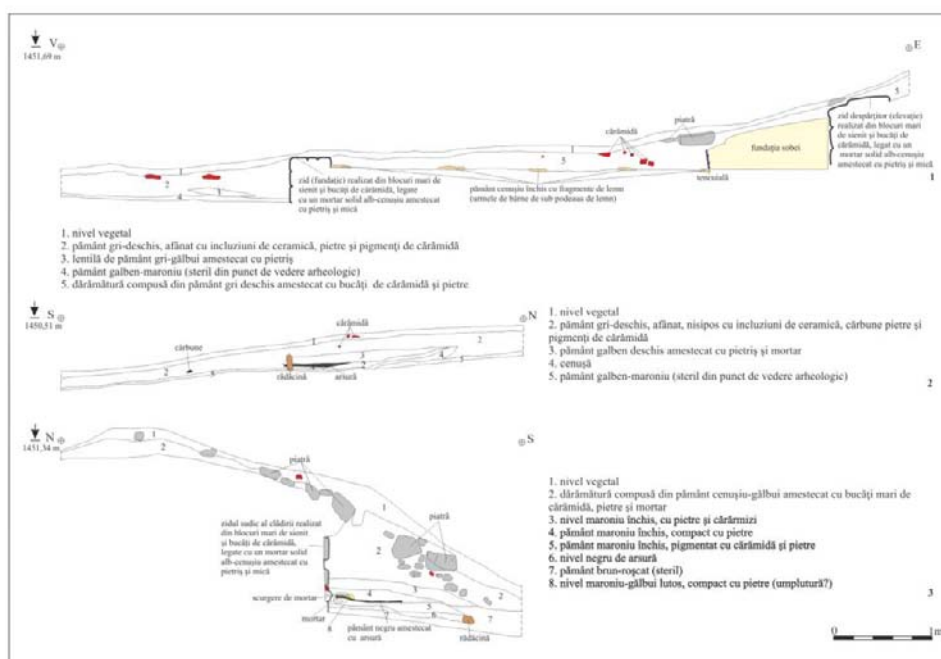

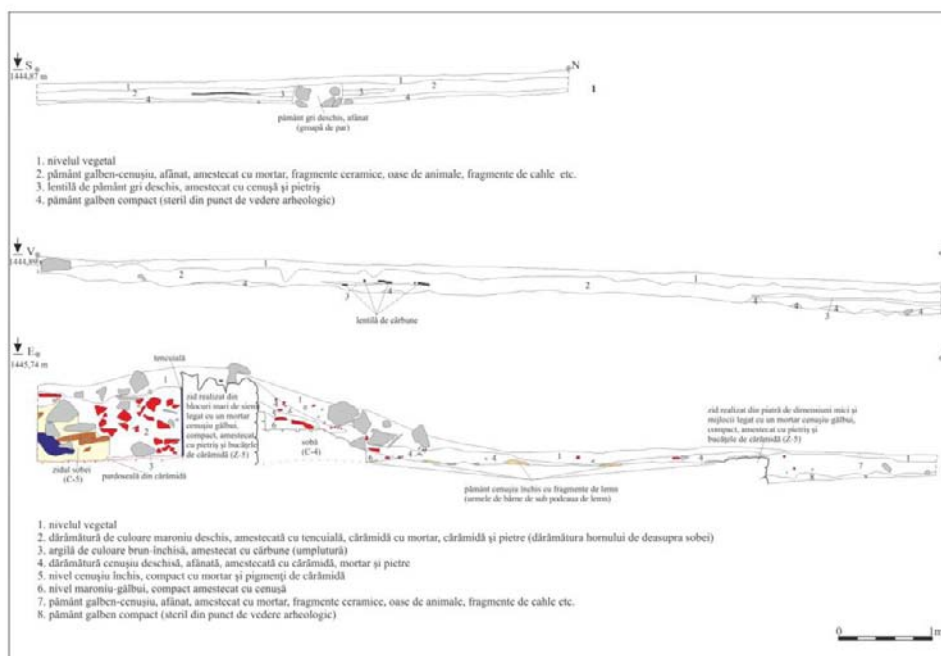
Planșa 3. Gheorgheni. Vama Pricke. Planul general al S 16.

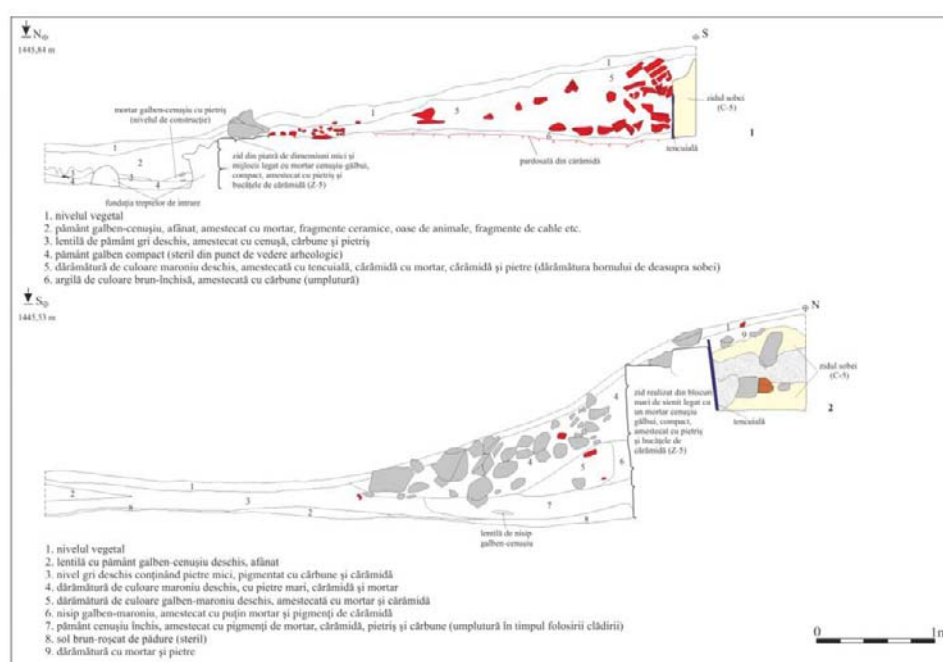
Planșa 4. Gheorgheni. Vama Pricke. Planul general al săpăturii(2009-2012).

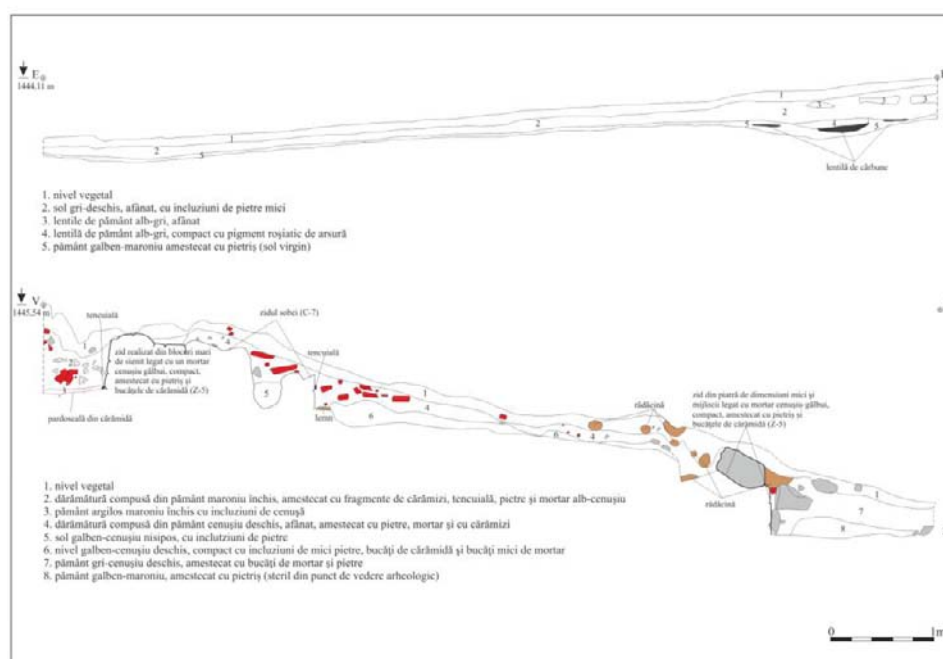
Planșa 5. Gheorgheni. Vama Pricske. 1. Profilul nordic al secțiunii 7; 2. Profilul vestic al S 7; 3. Profilul estic al S 7.

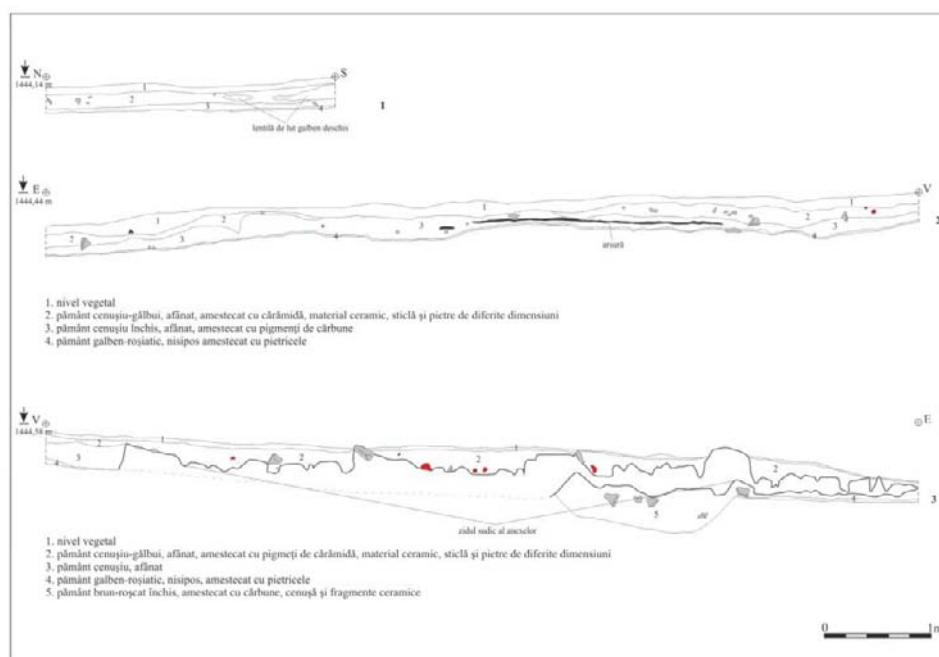
Planșa 6. Gheorgheni. Vama Pricske. 1. Profilul vestic al secțiunii 16; 2. Profilul nordic al S 16; 3. Profilul sudic al S 16.

Planșa 7. Gheorgheni. Vama Prieske. 1. Profilul estic al secțiunii 16; 2. Profilul vestic al S 17.

Planșa 8. Gheorgheni. Vama Prieske. 1. Profilul sudic al secțiunii 17; 2. Profilul nordic al S 17.

Planșa 9. Gheorgheni. Vama Pricke. 1. Profilul estic al secțiunii 18; 2. Profilul sudic al S 18; 3. Profilul nordic al S 18.

Planșa 10. Gheorgheni. Vama Pricke. 1. Fragment de capac (S 7); 2, 3, 5, 6. Fragmente de porțelan (S 16); 4, 7. Ulcior (S 7); 8-10. Oale (S 7).

Planșa 11. Gheorgheni. Vama Pricke. 1-5. Oale (S 7); 6-7. Ulcior (S 7).

**Planșa 12. Gheorgheni. Vama Pricke. 1, 3, 5. Tigaie cu toartă și picior (S 7);
2, 4. Ulcior (S 7).**

Planșa 13. Gheorgheni. Vama Pricke. 1-5. Pipe (S 16); 6-8. Castron (S 7); 9. Farfurie (S 7).

Planşa 14. Gheorgheni. Vama Pricke. 1-3. Cahle (S 7).

Planşa 15. Gheorgheni. Vama Pricke. 1-3. Cahle (S 7, 16).

Planșa 16. Gheorgheni. Vama Pricke. 1. Fragment de coronament (S 18); 2-6. Fragmente de cahle (S 7, 16).

Planşa 17. Gheorgheni. Vama Pricke. 1. Mărgelile din sticlă (S 7); 2. Sârmă din bronz (S 16); 3. Măner din os (S 7); 4. Plachiu de cizme (S 18); 5. Cremene de puşcă (S 16); 6-7. Nasture (S 7); 8. Monedă (S 16); 9. Degetar (S 7); 10. Vârf de săgeată (S 16); 11. Moneda *in situ* (S 16).

Planșa 18. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 7. 1. Dărămătura zidului. Vedere dinspre vest; 2. Dărămătura zidului. Vedere dinspre sud; 3. Vedere dinspre sud; 4. Vedere dinspre nord; 5. Vedere dinspre vest; 6. Groapă de par; 7. Cuptor. Vedere dinspre nord; 8. Cuptor. Vedere dinspre vest.

Planșa 19. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 7. 1-2. Urme ale cofrajului de lemn de la fundația clădirii; 3. Urme de bărne de lemn de sub podea; **Suprafața 16.** 4. Dărămătura zidului. Vedere dinspre vest; 5-8. Zid din piatră fără mortar suprapus pe zidul nordic și vestic al clădirii. Vedere dinspre nord, est și sud.

Planșa 20. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 16. 1-3. Vedere dinspre nord, est și vest;
4. Pragul de la intrarea în clădire; 5-6. Pardoseală din cărămidă. Vedere dinspre sud și nord;
7-8. Nișa cu bârna și urmele pragului din lemn. Vedere dinspre nord și vest.

Planșa 21. Gheorgheni. Vama Pricke. Suprafața 16. 1-2. Cuptor. Vedere dinspre nord și vest; 3. Urme de lemn pe zidul clădirii; 4. Groapă de par; 5-6. Tencuiala de pe partea estică a zidului despărțitor; **Suprafața 17.** 7-8. Dărămătura zidului. Vedere dinspre sud și est.

Planşa 22. Gheorgheni. Vama Pricke. *Suprafaţa 17*. 1-2. Cuptor. Vedere dinspre vest şi est; 3-5. Vedere dinspre sud, est şi vest; *Suprafaţa 18*. 6-7. Vedere dinspre sud şi vest; 8. Urme de lemn.